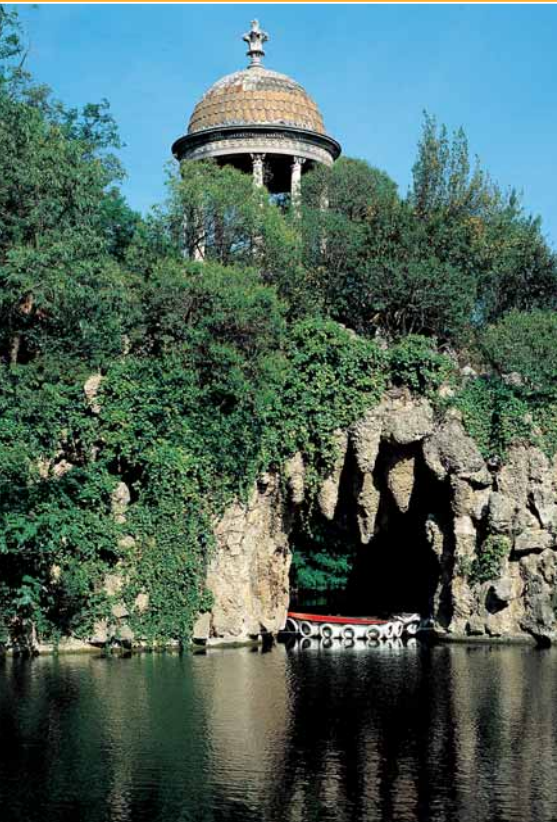

INFORMACIONS

Horari:

De novembre a març: de 10 a 17:45 h. Abril, maig, setembre i octubre: de 10 a 19:45 h. Juny, juliol i agost: de 10 a 21:45 h. Dilluns no festius tancat.

Equipaments i serveis del Parc

Fonts d'aigua potable. Jocs infantils. Jocs gimnàstics. Cistelles de bàsquet. Bar. WC. Aparcament.

Equipaments situats en el Parc

Consell Comarcal del Baix Llobregat

Festes

Festa de la Rosa (febrer). Aplec sardanista (novembre)

Recomanacions

Si veniu en cotxe, aparqueu als llocs assenyalats (P). Utilitzeu les papereres. Observeu la vegetació sense malmetre-la. No molesteu als ànecs, ni els altres animals del Parc. No feu sorolls innecessaris. Cuideu el Parc, com si fos casa vostra.

* En cas de grups organitzats (escoles, esglésies, etc.) s'aconsella concertar prèviament la visita trucant al Consell Comarcal del Baix Llobregat, telèfon 93 685 24 00.

Per a més informació:

Àrea Metropolitana de Barcelona. Servei de Promoció i Conservació de l'Espai Públic. www.amb.cat

DADES TÈCNiques I ESTADÍSTiques

Superfície: 9,5 ha

Inauguració: 12 d'abril de 1983

Projecte de restauració: C. Ferrater i N. Cinnamond, arquitectes

Població de Sant Joan, Sant Just i Sant Feliu 2011: 91.755 habitants.

COM ARRIBAR AL PARC

Amb autobús:

63 Barcelona (Pl. Universitat) – St. Just Desvern (Torreblanca)

L46 St. Just Desvern (edifici Walden) – Cornellà (ambulatori)

L50 Barcelona (Riera Blanca) – Cervelló (Vallirana)

L51 St. Feliu (Ctra. Sanson) – Barcelona (Pl. Francesc Macià)

L52 L'Hospitalet (Ciutat de la Justícia) – St. Feliu (Pl. Pere Dot)

L56 Barcelona (Riera Blanca) – Molins de Rei

L57 Barcelona (Buenos Aires / Borrell) – Vallirana

L60 Molins de Rei - St. Feliu (Hospital Comarcal)

L61 Barcelona (Buenos Aires/Borrell) – St. Vicenç dels Horts

L62 Barcelona (Riera Blanca) – Torrelles de Llobregat

L64 Martorell (Rbla. Bòviles) – Barcelona (Buenos Aires/Borrell)

L65 Martorell (Rbla. Bòviles) – St. Just Desvern (edifici Walden)

Amb tramvia: Trambaix T3, Francesc Macià – Consell Comarcal

Amb ferrocarril: RENFE, estació de Sant Feliu de Llobregat.

Amb vehicle privat: Des de Barcelona, per la Diagonal i l'autopista A-2, fins a la sortida de St. Joan Despí. Girar a la dreta i seguir cap a St. Joan. Passat l'edifici Walden, el Parc és a mà esquerra, tocant a la carretera N-340.

© ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA
Direcció de Serveis de l'Espai Públic

COORDINACIÓ, RECERCA I TEXTOS
Servei de Promoció i Conservació
Lúcia Planes i Sant-romà, geògrafa

DISENY GRÀFIC
Oficina de Disseny
Enric Folch i Ursula Solans

CORRECCIÓ DE TEXTOS
Manel Carverà i Galerní, títològ

INVENTARI DE VEGETACIÓ I PLÀNOLS
Pilar Monsonet i Montes, biòloga
Roser Vives de Delàs, enginyera agrònoma

FOTOGRAFIA
Enric Costa i Sanja i Rafael López-Monné

COL·LABORACIONS

Àrea Municipal de Sant Just Desvern
Àrea Històrica Comarcal de Sant Feliu de Llobregat, Llorenç Sans / Família Dot

IMPRESSIÓ
Agapograf

Maig de 2012

Parc de Torreblanca

La màgia del jardí romàntic

Àrea Metropolitana
de Barcelona

SITUACIÓ

L'indret

A la vall baixa del Llobregat i a l'esquerra del seu curs, hi ha una zona de fèrtils terres al·luvials, dipositades pel riu, que s'estenen fins als darrers relleus de la serra de Collserola. Dedicades majoritàriament, fins a mitjan segle xx, als conreus d'horta i als rosers, avui s'han vist afectades per l'ocupació industrial, les vies de comunicació i l'expansió urbana. Enmig d'aquest complex entramat, el Parc ressalta extraordinàriament i constitueix una aportació indispensable d'espai lliure i de qualitat paisatgística.

El Parc i les ciutats

Tocant a Sant Feliu de Llobregat i formant part dels termes de Sant Just Desvern i Sant Joan Despí, Torreblanca ha estat des de sempre lloc privilegiat de trobada dels tres municipis, dels quals ha esdevingut el Parc central. Aquesta pertinença compartida ha provocat, al llarg dels segles, algunes situacions curioses. El 1710, en el llibre d'òbits es diu: *avui s'enterra un tal Jaume, pobre d'Agramunt de cabell roig i mort en la pallissa del noble Josep Dusai, i continua dient: com la pallissa no sabem si és del terme de Sant Joan, Sant Feliu o Sant Just decidim enterrar-lo a Sant Just*.

El seu límit nord és l'antiga carretera general (N-340), on es troba l'entrada des de Sant Feliu. Pel sud-est el tanca el carrer de Torreblanca, on hi ha la porta de Sant Just i per l'oest l'avinguda de la Generalitat - amb l'accés des de Sant Joan- i el ferrocarril de Renfe.

LA HISTÒRIA

Pagesos, nobles i ciutadans

La història de Torreblanca, com la de Can Mercader, ens apropa a les transformacions experimentades per una de les finques agrícoles més notables d'aquest sector del Baix Llobregat, des dels seus orígens a l'edat mitjana fins arribar a convertir-se en el Parc que avui coneixem. La notícia més antiga, que amb tota probabilitat hi fa referència, és la que parla de l'anomenada torre Soller o de Fonollar que, el 1310, Guillem Dufort va vendre a Grau Trilla. Un segle després, el 1417, s'esmenta una nova venda que consta d'una torre envoltada d'una muralla, amb capella, cementiri, forn, pallissa, hort i colomar. S'inclouen també les cases amb els homes i dones, els quals estan obligats a una sèrie de presenciacions al senyor.

Anys després, el 1564, la situació poc pròspera de la família propietària -els Requesens- els decideix a vendre diverses propietats, entre elles Torreblanca. La finca es trobava en aquells moments molt abandonada i les terres, ermes. Va comprar-la Enric Agullana, donzell de la ciutat de Barcelona. En la venda s'incloué, a més de la torre, les terres, el trull, el forn, dues farineres i la capella. És en els documents d'aquesta venda, quan apareix per primera vegada el nom de Torre Blanca (la grafia actual, en una sola paraula, és moderna).

Una descripció del segle xvii ens diu que la torre és edificada damunt d'una peça de terreny de 30 mujades*, repartida entre terra campa, vinya, bosc i erms. La finca inclou un pastador per fer pa, un corral on hi havia un trull d'oli, una pallissa, un estable, un celler i una capella. **La capella**, sota l'advocació de Santa Anna, es creu que ja existia el segle xiii, si bé els documents existents més antics daten del 1630 i s'hi descriuen objectes i ornaments destinats al culte. La seva situació era al costat de la torre, a l'actual esplanada del laberint.

Torreblanca havia esdevingut, durant el segle xviii, una de les hisendes més pròsperes de la zona. La família propietària, els Dusai (del llinatge de ciutadans honrats de Barcelona), realitzaren importants obres i reformes. L'any 1796 se'ls concedí el marquesat de Monistrol d'Anoia. A finals del segle xx, el marquès de Monistrol, **Josep M. Escrivà de Romani i de Dusai** (1825-1890), emprèn una radical transformació de la seva residència a la finca en fer-hi construir un gran palau d'estil neogòtic català i els jardins romàntics del seu entorn.

El palau, de planta baixa i tres pisos, era orientat al nord i s'aixecà sobre les runes de l'antic mas, en el lloc on avui hi ha l'esplanada del laberint. Amb uns elements estructurals de baixa qualitat i una ornamentació interior extremament luxosa, contenia importants col·leccions de pintures, llibres, mobles, tapisos i altres objectes de gran valor. La capella de Santa Anna es comunicava amb el palau per la planta baixa i pel segon pis. Consultats nombrosos arxius, tant públics com privats, no s'ha trobat cap dada definitiva sobre qui en va ser el projectista.

L'any 1887, **Simó Dot i Canals**, capatàs i apoderat de Torreblanca, dirigí les obres de construcció de diferents edificis a la finca (cotxeres, corts, habitacles de careters i pastor, vaqueria, magatzems i safareigs), edificis que avui ocupen el Consell Comarcal del Baix Llobregat, Movibaix i els habitatges dels porters. Com a agricultor i jardiner, obtingué nombrosos premis en concursos nacionals i internacionals. Va exercir a més alguns càrrecs i funcions de caire públic: director i constructor de diversos parcs i jardins; contractista-director, durant 10 anys, dels jardins i l'arbrat de l'Eixample de Barcelona; director general de les aigües potables de Sant Just, Esplugues i Sant Feliu; i delegat per la Diputació de Barcelona i la Societat Catalana d'Horticultura a l'Exposició Universal de París del 1900.

* Una mujada equival aproximadament a mitja hectàrea.

La guerra civil (1936-39) afectà greument Torreblanca, que va ser municipalitzada i ocupada primer per refugiats, més tard per guàrdies d'assalt, i un cop acabada la guerra, per la cavalleria moruna. La finca restà molt malmesa amb aquest tràngol i els marquesos de Monistrol n'iniciaren la reorganització, per tal de fer-la viable econòmicament. Es construí una granja d'aviram i ous i es fomentà novament la comercialització de les roses. Les destruccions que patí el palau foren encara més irreversibles i probablement aquest és el factor que va fer decidir els marquesos a enderrocar-lo l'any 1958. Sota seu aparegueren les restes de l'antiga Torreblanca: un recinte rectangular, limitat per grans murs, amb una torre rodona a cada cantonada. La capella restà dempeus fins el 1982.

Foto: Arxiu Històric de Sant Just

La història de la finca durant els darrers anys està lligada a la recuperació d'un espai privat per a l'ús col·lectiu. L'any 1982, després de diversos intents d'urbanització, la Corporació Metropolitana la va adquirir als marquesos de Monistrol i va començar les obres que portaren a l'obertura de Torreblanca com a parc públic el 24 d'abril de 1983. Des d'aquest dia, segles de vida familiar són a l'abast de tots aquells que vulguin copsar-ne els secrets.

Les festes a Torreblanca

Festes populars

El 26 de juliol, diada de Santa Anna, les portes de Torreblanca s'obrien al veïnat per celebrar la festa de la patrona. El baró de Maldà, en el seu llibre d'excursions del segle xviii, ja explica que amb motiu de la diada té lloc un jubileu a la capella i s'hi aplega molta gent dels pobles veïns; a la tarda sol haver-hi ballades; vénen els de Sant Feliu, els de Sant Just i els de Sant Joan, i cada grup forma el seu rotlle per a la dansa "*sense comunicar-se los balladors de ambdós sexes de un poble ab los del altre*". La festa, d'una manera o altra, es va continuar celebrant fins pocs anys abans de l'obertura del Parc. Des de l'any 2001 cada estiu es torna a ballar el bolero de Torreblanca, una dansa tradicional del segle xviii.

Festes de la noblesa

Les festes que oferien a Torreblanca els marquesos de Monistrol, eren conegudes i envejades per la seva grandesa i elegància. La societat benestant de Barcelona tenia ocasió de tractar-hi les gran famílies de l'aristocràcia madrilenya, hostes de la comtessa de Sástago, Cambra major de Sa Majestat la Reina Dona Maria Cristina. El rei Alfons XIII i la seva família van visitar Torreblanca el dia 27 de maig de 1925.

La tradició roserística

A finals del segle xx, simultàniament a la construcció del palau i del jardí romàntic, s'inicia a Torreblanca el conreu de les roses. Simó Dot planta el primers rosers l'any 1890 i obre el camí que farà de Torreblanca un indret emblemàtic pel que fa al coneixement i a l'experimentació en el conreu de les roses.

COM ÉS EL PARC

Torreblanca, com ja s'ha explicat, és un parc històric i les traces de la seva història són encara en gran part identificables pel passejant curiós. Alguns elements han arribat intactes fins a nosaltres com a testimonis vius d'un passat recent; altres, reconverts per als requeriments que ha de complir un parc modern, ens permeten identificar el traçat de les parcel·les sobre les quals creixien ufanoses les vinyes, els rosers, els fruiters i les hortes.

Al cor del Parc, el magnífic jardí romàntic de finals del segle xxx ens introdueix en un món ple d'encant i misteri. El seu disseny fantasiós parteix de la idea d'imitar les formes i els elements propis de la natura, amb grutes, illes, coves, llacs i salts d'aigua, envoltats d'una vegetació exuberant i diversa, en lliure creixement, que converteix aquest espai en la part, sens dubte, més impactant del Parc. S'hi troben racons apartats per als amants del silenci i la quietud, on és fàcil oblidar-se del món exterior i gaudir d'una natura creada a escala humana.

Al seu entorn, el parc modern segueix la traça dels antics camps de conreu de la finca amb una estructura de grans trapezis que envolten els vells jardins. La seva concepció és més funcional per tal de donar resposta a les demandes dels actuals usuaris. Hi tenen cabuda zones per a jocs, per a pràctiques esportives, per a espectacles a l'aire lliure, bars, etc.

El jardins històrics

Zona A. El mirador del laberint i el bosquet

Aquesta és la part dels jardins que es trobava més a prop de l'antic palau i que constituïa un indret de complement de la vida familiar. Un terreny suauament ondulat, cobert per una vegetació de perennifolis amb predomini d'alzines i pins, han creat aquest ambient ombrívol i acollidor, idoni per als moments tranquils. A dins, una petita bassa, la gàbia amb els paons, la curiosa font, parterres i brolladors i el camí que s'endinsa en el bosquet, acaben de dibuixar el conjunt.

Cal destacar un magnífic exemplar de pi pinyer, situat prop de la gàbia. El **pi pinyer**, originari del Mediterrani oriental, fou un arbre molt estès pels romans, els quals el valoraven especialment. Pot arribar als 20 m i al nostre país, el trobem isolat, en petits grups o fent boscos extensos prop del litoral. El creixement de les branques inferiors, per tal d'abastar la claror solar, origina la forma típica de para-sol de la capçada, de color verd intens pel damunt i més resseca interiorment. L'escorça forma plaques rogenques, les fulles tenen de 8 a 15 cm de llarg i les pinyes són grosses i amb pinyons comestibles. Ha estat també utilitzat per fixar dunes litorals i per fer puntals de mines i travesses de ferrocarril.

Des del mirador, se'ns ofereix una bonica imatge de l'esplanada del laberint i més enllà, a l'altra banda del riu, Santa Coloma de Cervelló i el massís de Garraf amb el cim de Montpedrós (304 m) que per la seva forma recorda un con volcànic.

Zona B. Les places de la Gerra i de la Gruta

Palmeres, castanyers d'Índia, talls i pins entre d'altres, encerclen la plaça al centre de la qual sobresurt una gran gerra ornamental decorada amb motius vegetals. Una barrera de flors de l'amor l'envolta i converteix cada estiu aquest indret en una taca de flors blaves que, com petits paraigües, s'obren sobre les llargues tiges. Molt a prop hi ha "El Lledoner Peus Llargs" un dels arbres singulars del Parc. ¹⁾

La plaça de la Gruta, amb grans parterres que imiten formes vegetals, ocupats també per la flor de l'amor, és ombrejada per plàtans, troanes, robinies i lledoners. La gruta, amb una marede-déu apareguda, presideix el conjunt. A la dreta, una marca a la paret indica el lloc on hi havia la placa commemorativa de la visita que va fer el rei Alfons XIII a Torreblanca.

Zona C. El llac

La vegetació, les roques (moltes d'elles portades des de Montserrat) i l'aigua donen forma a aquesta fantàstica creació d'un paisatge natural que ens fa oblidar les fronteres amb el paisatge lliure. És plaent d'entrar-hi per camins i corriols, per descobrir el món del llac: les grutes fantàstiques, les coves misterioses, l'espectacular salt d'aigua, els ponts, les illes, els ànecs i els ocells i, per damunt de tot, l'ombra protectora d'una massa vegetal densa, rica i diversa que embolcalla tot el conjunt i que es fon en el mirall de les aigües. Un ambient que convida a l'aventura, al joc, al somni... Per un dels corriols de l'illa gran s'arriba al **templet**, de planta circular amb vuit columnes i volta hemisfèrica, que havia custodiat una autèntica ara romana (altar per als sacrificis). Malgrat el simbolisme de l'indret, on la mitologia ens apropiaria a cultes i ofrenes als déus, sembla que el seu ús ha estat sempre molt més terrenal, ja que era un dels llocs predilectes per al festeig de les parelles d'enamorats.

La vegetació, amb predomini de perennifolis, ofereix tot l'any un aspecte verd i dens, amb tonalitats marcadament fosques, només alterades lleugerament per les pinzellades acolorides que, amb el pas de les estacions, ofereixen els caducifolis i per la successió contínua de flors i fruits al llarg de l'any. Alzines, aladerns, troanes, pins, teixos, cedres, palmeres, eucaliptus i magnòlies mantenen les fulles sempre verdes; roures, àlbers, oms, desmai i lledoners les perden a l'hivern. Plegats componen un mosaic esplèndid, amb bells exemplars, molts d'ells

centenaris, de port singularíssim, damunt d'un sotabosc entapissat d'heura que comparteixen boixos, llorers, marfulls, arços i garrics. Com a arbres singulars cal citar especialment una alzina i un teix (prop del pont), dos pins de Canàries "Els Bessons" ¹⁾ en el camí de baix del llac.

El Teix de 4 Peus

El parc modern

Zona D. El laberint

El laberint, ocupa el centre de la magnífica plaça on es trobaven el palau i la capella. En aquest enigmàtic recinte, centenars de xiprers acuradament esporgats configuren un entramat de camins que no duen enlloc. Els laberints han tingut al llarg de la història diferents simbologies (culte als morts, mitologia, màgia, religió), però avui són, bàsicament, un espai de joc i entreteniment per a la mainada.

Els altres elements de la plaça són els mateixos que acompanyaven el palau -els dos grups de belles palmeres de Canàries "Les Dames de la Torre"¹⁾, la rocalla amb el "Ficus de la Paret"¹⁾ sota el mirador, les restes de l'antiga balustrada envaïdes per l'heura i que junt amb aquest componien l'espai central, on va desenvolupar-se durant segles la vida quotidiana de Torreblanca.

1. Si voleu més informació vegeu les fitxes de la col·lecció "Arbres i arbusts singulars dels parcs metropolitans".

Zona E. l'Estany

Una mica enclotat en relació al laberint i separat d'aquest per un talús perfumat de romaní, hi ha l'estany, envoltat de moreres. Per una passera s'arriba a la illeta-mirador que s'alça en un dels seus extrems. D'allà estant, es gaudeix d'una bona panoràmica del massís de Garraf i de les constants i diverses activitats generades entorn de l'aigua, on els ocells, els vaixells de joguina, els patinadors i els passejants, conviuen harmoniosament amb una bonica escultura, silenciosa i vigilant.

Zona F. El passeig de les Esfinxs i la plaça de la Torre

Damunt l'empremta d'un antic camí, el passeig de les Esfinxs és alhora eix articulador i carrer major del Parc. Dues esfinxs amb cara humana i cos de lleó (antigues guardianes de l'entrada principal de la finca al costat de la riera d'en Pahiassa) són immutables sentinelles de l'entrada central; una línia d'elegants xiprers flanqueja el seu recorregut, fins a obrir-se en la plaça de la Torre, gran estança assolellada, idònia per a la celebració de variades activitats a l'aire lliure. A la banda de baix hi ha la torre d'un antic pou.

Zona G. El roserar

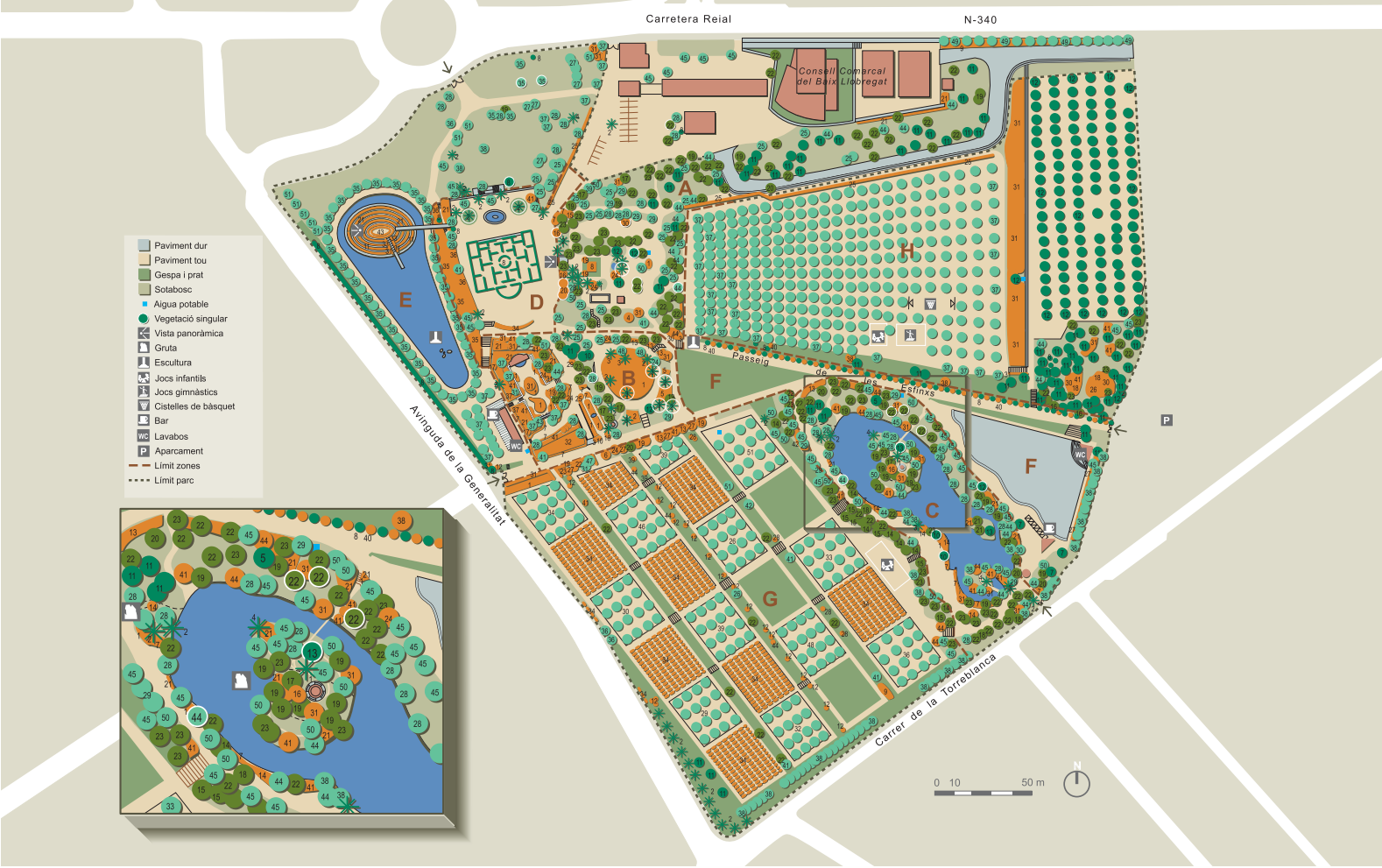
No podia faltar a Torreblanca algun element que vinculés el parc actual amb una de les activitats més tradicionals a la finca, com va ser durant molts anys el conreu de les roses. Als prats de la part baixa, s'alternen diferents varietats de rosers amb peus joves d'arbres que els ombregen. L'Associació d'Amics de les Roses de Sant Feliu de Llobregat, amb la finalitat de promoure i difondre el coneixement del món de la rosa, s'ocupa del cultiu d'una part dels rosers.

Zona H. La pineda i la plataneda

Cobertes per plantacions regulars de pins pinyers i plàtans respectivament, són molt utilitzades com a zona per a la pràctica d'activitats lúdiques i esportives. Entre aquesta zona i l'aparcament, s'alça un petit turó amb dos grans dipòsits a dalt. Antigament recollien aigües d'una mina procedent de Sant Pere Màrtir, que donava per cobrir les necessitats de la finca i part de les de Sant Feliu. Avui la seva aigua és de la xarxa general. Si bé no podem considerar el turó com a part dels jardins, si que cal citar la seva vegetació, que forma un petit bosquet dominat pels pins a l'estrat arbori i el marfull a l'arbustiu. També hi són presents el roure, el garrofer, l'aladern, el lligabosc, la ginesta, l'estepa blanca, el garric i l'esparguera.

Els ocells

El caràcter localment frondós de la vegetació i la diversitat d'ambients fan que el Parc sigui força ric en ocells. Així, hom troba ocells de bosc, com la merla, el tallarol de casquet, la mallarenga blava i el raspinnell, ocells de jardí, com el gafarró, el verdum, la garsa i la cotorra de pic gris, ocells lligats a edificis, com el pardal comú, el pardal xarrec i el colom domèstic i encara ocells d'indrets arbustius, com el tallarol capnegre o el rossinyol. Al llac i a l'estany hi ha ànecs coll-verds i oques.

Arbres del Parc

Els perennífols

Verds tot l'any amb fulles planes i més aviat petites de cutícula dura, fosca i brillant, per poder resistir temporades de sequera. N'hem distingit tres grups principals:

Palmeres

Vegetals de tronc únic, sense ramificar, amb fulles i flors que neixen de l'extrem.

- 1 Chamaerops humilis, **margalió**
- 2 Phoenix canariensis, **palmera de Canàries**
- 3 Phoenix dactylifera, **palmera de dàtils**
- 4 Trachycarpus fortunei, **palmera excelsa**

Pins i altres coníferes

Plantes resinoses, amb fulles petites, estretes i allargades de cutícula molt dura.

- 5 Calocedrus decurrens, **cedre blanc de Califòrnia**
- 6 Cedrus atlantica, **cedre de l'Àtlas**
- 7 Cedrus deodara, **cedre de l'Himàlaia**
- 8 Cupressus sempervirens, **xiprer**
- 9 Juniperus virginiana, **savina de Virgínia**

- 10 Pinus canariensis, **pi de Canàries**
- 11 Pinus halepensis, **pi blanc**
- 12 Pinus pinea, **pi pinyer**
- 13 Taxus baccata, **teix**

Altres perennífols

- 14 Acacia retinoides, **mimosa de tot temps**
- 15 Acacia saligna, **acàcia de fulla blava**
- 16 Ceratonia siliqua, **garrofer**
- 17 Eriobotrya japonica, **nespres del Japó**
- 18 Eucalyptus globulus, **eucaliptus comú**
- 19 Ligustrum lucidum, **troana**
- 20 Olea europaea, **olivera**
- 21 Photinia serrulata, **foltínia**
- 22 Quercus ilex, **alzina**
- 23 Rhamnus alaternus, **aladern**

Els caducifolis

Molt variables amb el pas de les estacions, adaptats a llocs amb aigua abundant, de fulles més o menys grosses que cauen a la tardor.

- 24 Aesculus hippocastanum, **castanyer d'Índia**
- 25 Ailanthus altissima, **ailant**
- 26 Albizia julibrissin, **acàcia taperera**

- 27 Broussonetia papyrifera, **morera de paper**
- 28 Celtis australis, **lledoner**
- 29 Cercis siliquastrum, **arbre de l'amor**
- 30 Elaeagnus angustifolia, **arbre del paradís**
- 31 Elaeagnus umbellata, **eleagne d'ombrel·la**
- 32 Gleditsia triacanthos, **acàcia de tres punxes**
- 33 Jacaranda mimosifolia, **xicranda**
- 34 Melia azedarach, **mèlia**
- 35 Morus alba, **morera blanca**
- 36 Phytolacca dioica, **bellombra**
- 37 Platanus x hispanica, **plàtan**
- 38 Populus alba, **álber**
- 39 Populus alba 'Pyramidalis', **álber piramidal**
- 40 Prunus cerasifera 'Pissardii', **pissardi**
- 41 Prunus dulcis, **ametller**
- 42 Prunus persica, **presseguer**
- 43 Quercus canariensis, **roure africà**
- 44 Quercus pubescens, **roure martinenc**
- 45 Robinia pseudoacacia, **robinia**
- 46 Sophora japonica, **acàcia del Japó**
- 47 Sophora japonica 'Dot', **acàcia del Japó**
- 48 Tilia x vulgaris, **tell de fulla gran**
- 49 Tipuana tipu, **tipuana**
- 50 Ulmus minor, **om**
- 51 Ulmus pumila, **om de Sibèria**

Arbusts i altres plantes

- 1 Agapanthus africanus, **flor de l'amor**
- 2 Agave americana, **atzavara**
- 3 Aloë sp., **àloe**
- 4 Arbutus unedo, **arboç**
- 5 Berberis x ottawensis, **coralet**
- 6 Buddleia davidii, **budleia**
- 7 Buxus sempervirens, **boix**
- 8 Canna indica, **canya d'Índia**
- 9 Carpoprotus edulis, **bàlsam**
- 10 Cereus peruvianus, **cactus**
- 11 Convolvulus mauritanicus, **campanetes**
- 12 Cortaderia selloana, **herba de la Pampa**
- 13 Cotoneaster sp., **cotoneaster**
- 14 Crataegus monogyna, **arç blanc**
- 15 Cycas revoluta, **ciques**
- 16 Dasylirion serratifolium, **dasilirion**
- 17 Duranta repens, **duranta**
- 18 Erica multiflora, **bruc d'hivern**
- 19 Euonymus japonicus, **evònim del Japó**
- 20 Ficus rubiginosa, **figus**
- 21 Hedera helix, **heura**
- 22 Hibiscus syriacus, **hibisc de Siria**
- 23 Juniperus sabina, **savina de muntanya**

- 24 Laurus nobilis, **llorer**
- 25 Ligustrum ovalifolium, **troanella**
- 26 Myrtus communis, **murtra**
- 27 Nerium oleander, **baladre**
- 28 Phormium tenax, **formi**
- 29 Phyllostachys aurea, **bambú**
- 30 Pistacia lentiscus, **llentiscle**
- 31 Pittosporum tobira, **pitòspor**
- 32 Plumbago auriculata, **gessamí blau**
- 33 Pyracantha crenatoserrata, **piracant**
- 34 Rosa sp., **roser**
- 35 Rosmarinus officinalis, **romani**
- 36 Rosmarinus officinalis var. prostratus, **romani rastrel**
- 37 Ruscus hypoglossum, **galzeran major**
- 38 Spartium junceum, **ginesta**
- 39 Tamarix gallica, **tamariu**
- 40 Teucrium fruticans, **teucri blau**
- 41 Viburnum tinus, **marfull**
- 42 Vinca major, **vinca gran**
- 43 Vitis vinifera, **vinya**
- 44 Yucca sp., **luca**